

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/63
KARAR NO : 2021/64
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. madde ve fıkrası uyarınca düzenlenen sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı yapılan itirazın, aynı Kanun'un 112. maddesinde yapılan devriklik nedeniyle ADL YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E.M.
Davalı : İstanbul Valiliği
Vekili : Av. N.K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. İstanbul Valiliği Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü'nce yapılan denetim sırasında, alkollü olarak araç kullandığından bahisle, davacı adına 15/02/2020 tarih ve MA-52237404 seri-sıra sayılı Trafik İdari Para Cezası Karar Tutanağı düzenlenerek, davacıya 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. madde ve fıkrası uyarınca 1.228 TL idari para cezası verilmiş, aynı birim tarafından sürücü belgesi geri alma tutanağı düzenlenmiştir.

2. Davacı, sürücü belgesi geri alma tutanağının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

3. Davalı vekili, süresi içinde görev itirazında bulunmuştur.

II. UYU MAZLIK MAHKEMESİNİN KARARINA İTİRAZININ KABULÜNE İLİŞKİN OLARAK İDARİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESİ

A. İdari Yargıda

4. İstanbul 5. İdare Mahkemesi 13/04/2020 tarihli ve E.2020/510 sayılı kararı ile; trafik idari para cezalarından doğan uyu mazlıklarda görevli mahkemeler 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/1. maddesi hükmü uyarınca sulh ceza mahkemeleri olmakla birlikte, bir idari işlem olan sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemlerden doğan uyu mazlıklarda görevli mahkemelerin belirlenmesi hususunda gerek 5326 gerekse 2918 sayılı Kanun'da herhangi bir hükme yer verilmediğinden, bu nedenle sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin işlemlerden doğan uyu mazlıkların idarenin bir işlemi olması hasebiyle idari yargının görev alanına girdiğinin açık olduğu, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesinde yer alan "idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmesi halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptal talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği" düzenlemesi uyarınca davacının sürücü belgesinin 6 ay süreyle geri alınmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle görev itirazının reddine karar verilmiştir.

5. Davalı vekilinin, adli yargı yararına olumlu görev uyu mazlı ı çıkartılması yolunda süresi içinde verdi i dilekçesi üzerine, dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı'na gönderilmi tir.

B. Olumlu Görev Uyu mazlı ı Çıkarılmasına li kin Yargıtay Cumhuriyet Ba savcılı ı Talebi

6. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı 15/01/2021 tarihli ve YY-2020/85691 sayılı kararı ile, davaya konu sürücü belgesi geri alma tutana ının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan de i iklik ile maddenin yeniden düzenlendi i ve bu karara kar ı kanun yoluna ili kin bir düzenlemeye yer verilmedi inin anla ıldı ı, bu durumda, 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesi uyarınca, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınca ından, sürücü belgesi geri alma tutana ına kar ı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varıldı ı açıklanarak ve Uyu mazlık Mahkemesinin 23/12/2019 gün ve E.2019/868, K.2019/801 sayılı emsal kararı nedeniyle, bu tür davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli oldu unu belirterek, 2247 sayılı Kanun'un 10 ve 13. maddeleri gere ince olumlu görev uyu mazlı ı çıkarılmasına ve dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermi tir.

7. Ba kanlıkça, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca Danı tay Ba savcısının yazılı dü üncesi alınmamı tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

8. 2918 sayılı Kanun'un 48. maddesinin be inci fıkrası öyledir:

“Yapılan tespit sonucunda 0.50 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullandı ı tespit edilen sürücüler hakkında, fiili bir suç olu tursa bile,700 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgesi altı ay süreyle geri alınır. Hususi otomobil dı ındaki araçları alkollü olarak kullanan sürücüler bakımından promil alt sınırı 0.21 olarak uygulanır. Alkollü olarak araç kullanma nedeniyle sürücü belgesi geri alınan ki iye, son ihlalin gerçekleşti i tarihten itibaren geriye do ru be yıl içinde; ikinci defasında 877 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri iki yıl süreyle, üç veya üçten fazlasında ise,1.407 Türk Lirası idari para cezası verilir ve sürücü belgeleri her seferinde be er yıl süreyle geri alınır. Sürücü belgelerinin herhangi bir nedenle geçici olarak geri alınmı olması halinde belirtilen süreler, geçici alma süresinin bitiminde ba lar.”

9. 24/05/2013 tarihli 6487 sayılı Kanun'un 19.maddesiyle, maddeye;

“Sürücü belgelerinin geçici geri alma i lemleri bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır.” denilmek suretiyle on ikinci fıkra eklenmi tir.

10. Anılan Kanun'un, *“Trafik zabıtasının görev ve yetki sınırı ile genel zabitanın trafik hizmetlerini yürütmeye ili kin yetkisi”* ba lı ı altında düzenlenen 6. maddesi öyledir:

“Trafik zabıtası ve genel zabitanın görev ve yetki sınırı;

a)Trafik zabıtası:

Trafik zabıtası görevi sırasında kar ıla tı ı acil ve zorunlu hallerde genel zabıta görevi yapmakla da yetkilidir.

Mülki idare amirlerince, emniyet ve asayi bakımından zorunlu görülen haller dı ında, trafik zabıtasına genel zabıta görevi verilemez, araç, gereç ve özel teçhizatı trafik hizmetleri dı ında kullanılamaz.

b)Genel Zabıta

Trafik zabıtasının bulunmadı ı veya yeterli olmadı ı yerlerde polis; polisin ve trafik te kilatının görev alanı dı ında kalan yerlerde de jandarma, trafik e itimi almu subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafi i düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.”

11. 5326 sayılı Kanun’un “Saklı tutulan hükümler” ba lı ını ta ıyan 19. maddesi öyledir:

“(1) Di er kanunlarda kabahat kar ılı ında öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) yerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması, gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapılmıca kadar saklıdır.”

12. “Genel kanun niteli i” ba lıklı 3. maddesini de i tiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun’un 31. maddesi öyledir:

“(1) Bu Kanunun;

a) dari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Di er genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”

13. Kanun’un genel hükümleri arasında yer alan 27. maddesinin (1) numaralı bendinde, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin idari yaptırım kararına kar ı, kararın tebli i veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on be gün içinde, sulh ceza mahkemesine ba vurulabilece i öngörülmü tür.

14. Buna göre, Kabahatler Kanunu’nun; idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, Kanun’un 19. maddesinde sayılan yaptırımlar saklı tutulmak kaydıyla, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı anlaşılmaktadır.

15. 2918 sayılı Kanun’un Adli Kovu turma ve Cezaların Uygulanması ba lıklı Dokuzuncu Kısım’a dahil “Bu Kanundaki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkileri” ba lı ı altında düzenlenen 112. maddesinin ilk paragrafında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya i yerlerinin kapatılması

cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı ifade edilmiştir; böylelikle sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin uygulamalar, trafik ve sulh ceza mahkemelerinin görevi dışında tutulmuşken; 12/07/2013 tarihli 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle de değişiklik yapılarak maddenin başlığına, "Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki"; eklendi, madde ise şöyledir:

"Bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kurullarının yetkilendirildiği haller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanunun 51inci maddesinin ihlali ve 118inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanunun 6ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinleşmiş mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine işlenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, diğer kanunlara göre görülen davalarla birleştirilemez.

..... "

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk inceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında, dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yöntemine uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddesinde belirtilen süre içinde başkanlık bulunması üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca, 10. maddesinde öngörülen biçimde davada olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldı ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın incelenmesi

17. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇETİÇ'in adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüldüğü anlaşıldı:

18. Dava, 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesi ve fıkrası uyarınca davacı hakkında düzenlenen sürücü belgesi geri alınmasının iptali istemiyle açılmıştır.

19. Uyuşmazlık Mahkemesi, 2918 sayılı Kanun'un 116. maddesi kapsamında araç tescil plakasına göre düzenlenenler dışında trafik zabıtasınca uygulanan idari para cezalarına karşı açılan davaları; bu uygulamanın idari ceza kapsamında bulunması; Kanun'da idari cezalarla ilgili davalarda görevli yargı yerini açıkça belli eden bir hükme yer verilmemesi; 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesi ile yapılan değişiklikten önceki hali ile, bu Kanun'da gösterilen adli cezalara hükmetmekle görevli mahkemeye işletilen 112.

maddeye de herhangi bir atıfta bulunulmaması olması kar ısında ve göreve ili kin genel ilkelere göre idari yargının görev alanında görmü iken; 5326 sayılı Kanun'un yürürlü e girmesinden sonra; öngörülen trafik para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri oldu u, 2918 sayılı Kanun'da da bu para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmedi i anlaşı ldı ından, Kabahatler Kanunu'nun 5560 Sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde belirtildi i üzere, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınaca ından, idari para cezasına kar ı açılan davaların görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmı tır.

20. Uyu mazlı ın esasını olu turan, *sürücü belgesi geri alma tutana ına ili kin karara gelince:*

21. Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin karar, 2918 sayılı Kanun'un 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20.maddesi ile yapılan de i klikten önceki 112. maddesi ve 5326 sayılı Kanun uyarınca incelendi inde, 2918 sayılı Kanun'un, bu Kanun'daki suçlarla ilgili davalara bakacak mahkemeler ve yetkilerinin düzenlendi i 112. maddesi uyarınca, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davaların sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmedi i ve 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde, di er kanunlarda kabahat kar ılı ında öngörülen belirli bir süre için ehliyetin geri alınmasına ili kin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldı ı dikkate alındı ında; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınmasına ili kin davalara bakma görevinin idare mahkemesine ait oldu u sonucuna varılmı tır.

22. 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında, idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmi olması halinde; idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının, bu i lemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülece i kurala ba lanmı , bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı ba lantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandı ı ifade edilmi tir.

23. 19/12/2006 tarihinde yürürlü e giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı; di er kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayaca ı ancak; idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmi olması halinde; idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının, bu i lemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülece i anlaşı lmaktadır.

24. Uyu mazlık Mahkemesince, idari para cezası yönünden olu an olumsuz görev uyu mazlıklarının çözümünde, idari para cezasına konu i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmi olması ve dosya içeri inden bu kararın idari yargı yerinde dava konusu edildi inin anlaşı lması halinde; idari para cezasına ili kin kararın hukuka aykırılı ı iddiasının da, idari yargı yerinde görülece i sonucuna varılarak, idari yargı yerince verilen görevsizlik kararlarının kaldırılmasına karar verilmi tir.

25. Olayda, idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak düzenlenen ve olumlu görev uyu mazlının konusunu oluşturan sürücü belgesi geri alma tutanağı ile ilgili olarak; 5326 sayılı Kanun'un "Saklı tutulan hükümler" başlıklı maddesinde, "diğer kanunlarda kabahat kararıyla öngörülen belirli bir süre için, ehliyetin geri alınması,gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değil olarak yapılmaya kadar saklı tutulan, başka bir deyişle, belirtilen istisnalar içinde sayılan yaptırımlardan biri olan ehliyetin geri alınmasına ilişkin hükmün, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan değişiklik ile yukarıda belirtilen şekilde yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır.

26. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müstesna hakkı doğurmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişi de etkili olacaktır, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

27. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekecektir; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

28. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

29. İncelenen uyu mazlıkta, öngörülen sürücü belgesi geri alma tutanağının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 12/07/2013 tarih ve 6495 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde yapılan değişiklik ile maddenin yeniden düzenlendiği ve bu karara karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanunun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtilen, sürücü belgesi geri alma tutanağına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ilişkin, İstanbul 5. Daire Mahkemesince verilen 13/04/2020 tarihli ve E.2020/510 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDÜĞÜ ANLAŞILMIŞTIR,

B. Yargıtay Cumhuriyet Ba savcısı'nın BA VURUSUNUN KABULÜ ile davalı vekilinin görev itirazının reddine ili kin, stanbul 5. dare Mahkemesince verilen 13/04/2020 tarihli ve E.2020/510 sayılı GÖREVL L K KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde Üye Ahmet ARSLAN'ın KAR I OYU ve OY ÇOKLU U LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KAR IOY

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun dava konusu uyu mazlık ile ilgili hükümleri bir bütün halinde de erlendirildi inde, bir idari i lem olan sürücü belgesinin geri alınmasına ili kin i lemlerden do an uyu mazlıklarda görevli mahkemelerin idari yargı mercii oldu u tartışılmasız olup, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesinde yer alan "*idari yaptırım kararının verildi i i lem kapsamında aynı ki i ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmemesi halinde, idari yaptırım kararına ili kin hukuka aykırılık iddialarının bu i lemin iptal talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülece i*" düzenlemesi uyarınca da dava konusu i lemlerden do an uyu mazlı ın çözümünün idari yargının görevinde bulundu u sonucuna ula ıldı ndan, uyu mazlı ın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden ço unlu un kararına katılmıyorum.
01/03/2021

Üye
Ahmet ARSLAN